

U 21/2012 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen med anledning av förslaget till förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (*Allmän uppgiftsskyddsförordning*) och till direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott och verkställa straffrättsliga påföljder och det fria flödet av sådana uppgifter (*Uppgiftsskyddsdirektiv*)

I enlighet 96 § 2 mom. i grundlagen överlämnades till riksdagen Europeiska unionens kommissions förslag av den 25 januari 2012 till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (*Allmän uppgiftsskyddsförordning*) och till direktiv

om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott och verkställa straffrättsliga påföljder och det fria flödet av sådana uppgifter (*Uppgiftsskyddsdirektiv*), samt en promemoria om förslagen.

Helsingfors den 12 april 2012

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

Konsultativ tjänsteman Leena Rantalankila

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA
EU/2012/0598
EU/2012/0599

KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM SKYDD FÖR ENSKILDA PERSONER MED AVSEENDE PÅ BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER OCH OM DET FRIA FLÖDET AV SÅDANA UPPGIFTER (*ALLMÄN UPPGIFTSSKYDDS-FÖRORDNING*) OCH TILL DIREKTIV OM SKYDD FÖR ENSKILDA PERSONER MED AVSEENDE PÅ BEHÖRIGA MYNDIGHETERS BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER FÖR ATT FÖREBYGGA, UTREDA, AVSLÖJA ELLER LAGFÖRA BROTT OCH VERKSTÄLLA STRAFFRÄTTLIGA PÅFÖLJDER, OCH DET FRIA FLÖDET AV SÅDANA UPPGIFTER (*UPPGIFTSSKYDDSDIREKTIV*)

1 Allmänt

Europeiska kommissionen lade den 25 januari 2012 fram ett förslag om en lagstiftningsram i EU gällande skydd av personuppgifter. Dessutom avgav kommissionen meddelande Skydd av den personliga integriteten i en uppkopplad värld. En europeisk ram för personuppgiftsskydd för tjugohundratalet COM(2012) 9 final till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomisk sociala kommittén samt regionkommittén. I meddelandet konstateras att det nödvändigt att reformera regleringsramen för skydd av personuppgifter bl.a. för att den snabba tekniska utvecklingen och globaliseringen har omdanar hur allt större mängder av personuppgifter samlas in, sprids, används och överförs. I denna sköna nya digitala värld har den enskilde rätt att åtnjuta verksam kontroll över sina personuppgifter. Enligt kommissionen behövs ett stark uppgiftsskydd också för att det är en förutsättning för att öka förtroendet för nättjänsterna och ta vara på den digitala ekonomins potential, och på så sätt uppmuntra ekonomisk tillväxt och EU-företagens konkurrenskraft som en del av EU:s åtgärder för att utveckla den inre marknaden. Enligt kommissionen går reformen av EU:s skydd av personuppgifter ut på att bygga ett modernt, starkt, enhetligt och heltäckande skydd för Europeiska unionen.

Den föreslagna lagstiftningsramen innehåller ett förslag till

1) Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med av-

seende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter COM(2012) 11 final (nedan allmänna uppgiftsskydds-förordningen) samt

2) Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott och verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter COM(2012) 10 final (nedan uppgiftsskyddsdirektivet, direktivet).

Genom allmänna uppgiftsskydds-förordningen upphävs EG:s personskyddsdirektiv 95/46/EG och genom uppgiftsskyddsdirektivet rådets rambeslut 2008/977/RIF om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (nedan dataskyddsrambeslutet).

2 Bakgrund

Bakom utvecklandet av EU:s personskyddslagstiftning ligger det av Europeiska rådet den 11 februari 2009 antagna Stockholmsprogrammet (EU:s officiella tidning, 4.5.2010, C 115/01), enligt vilket unionen ska ha en heltäckande strategi för skydd av uppgifter inom EU och i dess förhållanden till andra länder. Kommissionen ombads utvärdera hur väl de olika instrumenten för

uppgiftsskydd fungerar och vid behov ta ytterligare lagstiftningsinitiativ och andra initiativ för att trygga den faktiska tillämpningen av uppgiftsskyddsprincipen.

Ärendet har också samband med att genom Lissabonfördraget fastställdes utsträckningen för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna genom att ge unionens grundstadga om de grundläggande rättigheterna samma rättsliga värde som unionens grundfördrag och genom att göra det möjligt att unionen tillträder Europarådets människorättskonvention. EU grundstadga om de grundläggande rättigheterna blev bindande 1.12.2009.

Enligt artikel 7 i stadgan om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer och enligt artikel 8 har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt och för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim eller lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och få en rättelse av dem. En oberoende myndighet ska kontrollera att dessa regler efterlevs.

Kommissionen inledde ett omfattande till allmänheten riktat offentligt samråd om lagstiftningen om skydd av personuppgifter. Tiden gick ut 31.12.2010. Bl.a. deltog den i enlighet med artikel 29 i personskyddsdirektivet av de nationella dataskyddsmyndigheterna bestående arbetsgruppen (WP 29) i konsultationen (dokument 02356/09/EN WP 168, 10.12.2009). Arbetsgruppen ansåg bl.a. att de existerande huvudprinciperna om dataskydd fortfarande gäller, trots utvecklingen inom teknologi och globaliseringen och att nivån för personskyddet kan dra nytta av att principerna tillämpas bättre. Den ansåg det vara viktigt att tillämpningen av vissa huvudregler och principer, såsom samtycke och transparens förtydligas och att effektiviteten ska stärkas genom en modernisering av personskyddsdirektivet (t.ex. genom att minska byråkratin). Arbetsgruppen ansåg att de grundläggande principerna för dataskydd ska anpassas i en enhetlig rättslig ram som läm-

par sig också för polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet.

Kommissionen gav 4.11.2010 ett meddelande om ett samlat grepp på skydd av personuppgifter i Europeiska unionen (KOM(2010) 609 slutlig). Enligt kommissionen var målet vid beredningen av den nya lagstiftningsramen ett bättre skydd av personuppgifter, en högre nivå på harmoniseringen och att stöda den inre marknaden.

Rådet godkände sin slutsats om kommissionens meddelande vid rådets (rättsliga och inrikes frågor) möte 24.2.—25.2.2011. Rådet ansåg att kommissionens meddelande var välkommet och stödde starkt det i meddelandet uttryckta målet att trygga ett tillräckligt skydd för enskilda personer i alla förhållanden. Den nya rättsliga grunden om dataskydd i artikel 16 i FEUF ger enligt rådet en möjlighet att förbättra dataskyddsbestämmelserna. Ramen för EU:s nya lagstiftning ska enligt rådet garantera att behövliga dataskyddsnormer iakttas vid behandlingen av personuppgifter på alla områden som EU:s lagstiftning täcker.

Europaparlamentet gav 6.7.2011 sin resolution om ett samlat grepp på skydd av personuppgifter i Europeiska unionen. Också parlamentet förhöll sig väldigt positivt till kommissionens meddelande och gav sitt stöd till att man i det koncentrerar sig på att stärka de arrangemang som är i bruk, att föreslå nya principer och mekanismer samt att säkerställa konsekvensen och stränga dataskyddsnormer i och med att Lissabonfördraget (artikel 16 i FEUF) och den numera bindande grundstadgan om de grundläggande rättigheterna, särskilt dess artikel 8 trädde i kraft.

Enligt parlamentet ska EU efter en omsorgsfull utvärdering av konsekvenserna utveckla en heltäckande, konsekvent, modern och högklassig ram genom vilken det effektivt går att skydda enskildas personuppgifter i EU och utanför i alla lägen med beaktande av att man med en sådan uppgiftsskyddsram kan förbättra rättssäkerheten, hålla belastningen för förvaltningen på ett minimum, garantera likvärdiga verksamhetsförutsättningar för de ekonomiska aktörerna, främja en enhetlig digital marknad och väcka förtroende gentemot registeransvariga och tillsynsmyndigheter.

3 Huvudsakligt innehåll

3.1 Den allmänna uppgiftsskyddsförordningen

Kapitel 1 Allmänna bestämmelser

I kapitlet uttrycks förordningens syfte och mål samt dess materiella och territoriella tillämpningsområde. Där definieras också de begrepp som används i förordningen.

Förordning ska *tillämpas* på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Utanför tillämpningsområdet faller för det första behandlingen av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av tillämpningen av unionslagstiftningen. Förordningen tillämpas alltså inte på t.ex. på sådan verksamhet som har samband med nationell säkerhet och som medlemsstaterna utför när de bedriver verksamhet som omfattas av avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionen (en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik). Utanför tillämpningsområdet faller också behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Förordningen tillämpas inte heller på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och inte heller på behandling av personuppgifter som en fysisk person utför utan vinstintresse som ett led i verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans eller hennes hushåll.

Förordningens *territoriella tillämpningsområde* bestäms så att den tillämpas på behandlingen av personuppgifter inom ramen för den verksamhet som bedrivs av en registeransvarig eller registerförare som är etablerad i unionen. Förordningen tillämpas också på behandling av personuppgifter som avser registrerade som är bosatta i unionen och som utförs av en registeransvarig som inte är etablerad i unionen, om behandlingen har anknytning till utbudande av varor eller tjänster till sådana registrerade i unionen, eller övervakning av deras beteende. Förord-

ningen tillämpas också på behandling av personuppgifter som utförs av en registeransvarig som inte är etablerad i unionen, men på en plats där den nationella lagstiftningen i en medlemsstat gäller.

En del av förordningsförslagets *definitioner* motsvarar personuppgiftsdirektivets definitioner antingen som sådana eller till någon del reviderade. Till skillnad från personuppgiftsdirektivet definieras i förordningen skilt *den registrerade* och personuppgifter. Med den registrerade avses en fysisk person som är direkt eller indirekt identifierad eller identifierbar, med medel som rimligen kan komma att användas av den registeransvariga eller av någon annan fysisk eller juridisk person, framför allt med hänvisning till ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller nätidentifierare, eller till en eller fler faktorer som är specifika för personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet. Med *personuppgifter* avses varje upplysning som avser den registrerade. I ingressen till förordningen konstateras det i fråga om definitionen för personuppgifter att vid användning av nättjänster kan enskilda personer knytas till nätidentifierare som lämnas av deras utrustning, applikationer, verktyg och protokoll, t.ex. ip-adresser eller kakor. Detta kan efterlämna spår som i kombination med unika identifierare och andra uppgifter som tas emot av serverna kan användas för att skapa profiler för enskilda personer och identifiera dem. Således utgör inte alltid identifieringsnummer, lokaliseringssuppgifter, nätidentifierare eller andra särskilda uppgifter i sig nödvändigtvis personuppgifter.

Definitionen för den registrerades *samtycke* föreslås i förordningen bli preciserad så att ett samtycke förutsätter en uttrycklig viljeyttring, genom vilken den registrerade, antingen genom ett uttalande eller genom en entydig affirmativ handling godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne.

Som nya begrepp i förslaget definieras mottagare, personuppgiftsbrott, genetiska och biometriska uppgifter, uppgifter om hälsa och, samt den registeransvarigas huvudsakliga verksamhetsställe, företrädare, företag och företagsgrupp samt bindande företagsbestämmelser, barn och tillsynsmyndig-

het. En *mottagare* är en fysisk eller juridisk person, myndighet, institution eller annat organ till vilket uppgifterna utlämnas. Som *personuppgiftsbrott* definieras ett säkerhetsbrott som leder till förstöring, förlust eller ändringar genom olyckshändelse eller otillåtna handlingar eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats. *Genetiska uppgifter* är alla uppgifter som rör sådana kännetecken för en enskild person som är nedärvda eller har erhållits under tidig prenatal utveckling. *Biometrisk uppgifter* är alla uppgifter som rör en enskild persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som gör det möjligt att identifiera honom eller henne individuellt, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter. *Uppgifter om hälsa* är alla uppgifter som rör en enskild persons fysiska eller psykiska hälsa eller de hälso- och sjukvårdstjänster som tillhandahållits personen.

Den registeransvarigas *huvudsakliga verksamhetsställe* är den plats i unionen där denna är etablerad, där de huvudsakliga besluten om syftena, villkoren och medlen för behandlingen av personuppgifter fattas. Om inga av dessa beslut fattas i unionen, är det huvudsakliga verksamhetsstället den plats där den huvudsakliga behandlingen inom ramen för den verksamhet som bedrivs vid en registeransvarigs verksamhetsställe i unionen äger rum. En *företrädare* definieras som en i unionen etablerad fysisk eller juridisk person som den registeransvariga uttryckligen utsett och som tillsynsmyndigheter och instanser inom unionen kan vända sig till i stället för till den registeransvariga i frågor som gäller den registeransvarigas skyldigheter enligt den föreslagna förordningen. En *företagsgrupp* består av ett kontrollerande företag och dess kontrollerade företag. Som *bindande företagsbestämmelser* definieras strategier för skydd av personuppgifter som en registeransvarig eller registerförare som är etablerad på en medlemsstats territorium använder sig av vid överföringar eller en uppsättning av överföringar av personuppgifter till en registeransvarig eller registerförare i en eller flera tredjeländer inom en företagsgrupp.

Enligt förordningsförslaget avses med ett *barn* alla personer som är yngre än arton år och *tillsynsmyndighet* en myndighet som är etablerad av en medlemsstat i enlighet med artikel 46 i förordningen.

Kapitel II Principer

Kapitlet innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter, när personuppgifter får behandlas, villkoren för den registrerades samtycke samt om behandling av barns personuppgifter och behandling av känsliga uppgifter. I kapitlet föreslås det också en ny bestämmelse om behandling som inte möjliggör identifiering.

Principerna om behandling av personuppgifter motsvarar till en del principerna i personskyddsdirektivet. Personuppgifterna ska i regel förvaras i en form som förhindrar identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som uppgifterna endast behandlas för historiska, statistiska eller vetenskapliga forskningsändamål i enlighet med bestämmelserna och villkoren i förordningen och om en periodisk översyn genomförs för att bedöma behovet av fortsatt lagring.

Som en nyhet i förhållande till det tidigare betonas i förordningen att behandlingen ska vara öppen i förhållande till den registrerade och principen om den registeransvarigas heltäckande ansvar. Enligt förordningen ska de behandlade personuppgifterna också vara *begränsade till ett strikt minimum när det gäller de syften för vilka de behandlas*. Den registeransvariga ska i enlighet med *principen om den registeransvarigas heltäckande ansvar* se till och visa att bestämmelserna i den föreslagna förordningen efterlevs vid varje behandling.

Principerna om *när personuppgifter får behandlas* motsvarar till en del personuppgiftsdirektivet. Behandling av personuppgifter är möjlig bl.a. när den registrerade har lämnat sitt samtycke och för att skydda intressen som är av grundläggande intresse för den registrerade samt när behandlingen är nödvändigt att fullgöra den registeransvarigas lagstadgade förpliktelser. När behand-

lingen grundar sig på en lagstadgad förpliktelse för den registeransvariga eller den är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift som är av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvariga, ska i fortsättningen om grunderna för behandlingen föreskrivas antingen i unionslagstiftningen eller i medlemsstatens lag. Behandlingen får utföras t.ex. också när behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den registeransvarigas berättigade intressen, utom när sådana intressen uppvägs den registrerades grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn. Enligt förslaget ska att kommissionen ha befogenhet att anta delegerade akter i syfte att precisera villkor för en för en sådan behandling.

I förordningen föreslås också att de villkor preciseras som måste uppfyllas för att den registrerades *samtycke* ska utgöra en giltig rättslig grund för en lagenlig behandling. Samtycke ska inte utgöra en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter, om det föreligger en betydande obalans mellan den registrerades och den registeransvarigas ställning. Den registrerade ska ha rätt att när som helst återkalla sitt samtycke.

Som en ny bestämmelse innehåller förordningen en bestämmelse om erbjudande av informationssamhällets tjänster till ett barn. Vid erbjudande av informationssamhällets tjänster direkt till ett barn ska det vara tillåtet att behandla personuppgifter som rör ett barn som är under 13 år endast om samtycke eller fullmakt ges av barnets förälder eller förmyndare. Den registeransvariga ska göra rimliga ansträngningar för att erhålla ett kontrollerbart samtycke, med hänsyn tagen till tillgänglig teknik.

Känsliga uppgifter utgör utöver de personuppgifter som nämns i personuppgiftsdirektivet också genetiska uppgifter och uppgifter som har samband med fällande domar i brottmål eller därmed sammanhängande om säkerhetsåtgärder. Grunderna för behandling av känsliga uppgifter är långt i enlighet med personuppgiftsdirektivet. Dessa uppgifter får behandlas bl.a. med den registrerades samtycke och när behandlingen är nödvändig för att genomföra en arbetsuppgift som utförs i allmänhetens intresse, på grundval av unions-

lagstiftningen eller en medlemsstats lagstiftning förutsatt att där föreskrivs lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades berättigade intressen. För behandling av känsliga uppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga forskningsändamål krävs att de villkor och skyddsåtgärder som avses i artikel 83 iakttas. Uppgifter som rör hälsa får behandlas när det är nödvändigt för hälsoändamål och med iakttagande villkoren och skyddsåtgärderna i enlighet med artikel 81.

Kapitel III Den registrerades rättigheter

Avsnitt 1 i kapitlet innehåller bestämmelser om *transparensen* för den registrerades information och detaljerade bestämmelser om den. Den registeransvariga ska ha en klar och tydlig och lätt tillgänglig policy för behandlingen av personuppgifter och för utöandet av den registrerades rättigheter. Den registeransvariga ska tillhandahålla all information och kommunikation som rör behandlingen av personuppgifter till den registrerade i en begriplig form, med användning av klart och tydligt språk i synnerhet för eventuell information särskilt riktad till barn. Den registeransvariga ska inrätta förfaranden och mekanismer för att tillhandahålla den information för de registrerades utövande av sina rättigheter.

Avsnitt 2 i kapitlet ingår till en del kompletterade bestämmelser i enlighet med personuppgiftsdirektivet om *information till den registrerade och den registrerades rätt till tillgång till uppgifter*. Enligt förslaget har den registrerade rätt att av den registeransvariga få information om huruvida personuppgifter som rör den registrerade håller på att behandlas. Om sådana personuppgifter håller på att behandlas, ska den registeransvariga tillhandahålla den registrerade förordningsenliga uppgifter om behandlingen av personuppgifter och den registrerades rättigheter.

Avsnitt 3 i kapitlet föreskrivs om rättelse och radering av uppgifter. Den registrerade ska ha rätt att av den registeransvariga erhålla rättelse av personuppgifter som rör honom eller henne själv och som är felaktiga, bland annat genom att lägga till en korrigering. Den registrerade kan också på i förordningen nämnda grunder utverka att personuppgifter

som rör honom eller henne själv raderas och att man avstår från ytterligare spridning av dem (*rätt att bli bortglömd*). Detta gäller särskilt personuppgifter som gjordes tillgängliga när den registrerade var barn. Om den registeransvariga har offentliggjort sådana uppgifter ska den vidta alla rimliga åtgärder för att underrätta tredje parter som håller på att behandla sådana uppgifter om att en registrerad begär att de ska radera eventuella länkar till, eller kopior eller reproduktioner av dessa personuppgifter.

Den registeransvariga behöver inte radera personuppgifter om det är nödvändigt att bevara dem för att utöva rätten till yttrandefrihet, av viktiga skäl av allmänt intresse på folkhälsoområdet, för historiska, statistiska eller vetenskapliga forskningsändamål eller för att iakttä en rättslig förpliktelse att bevara personuppgifter enligt unionslagstiftningen eller enligt en medlemsstats lagstiftning som den registeransvariga lyder under.

I stället för radering ska den registeransvariga begränsa behandlingen av personuppgifter om den registrerade bestrider deras korrekthet, den registeransvarig inte längre behöver personuppgifterna för att fullgöra sin arbetsuppgift men de måste bevaras för bevisändamål, behandlingen är olaglig och den registrerade motsätter sig att de raderas och i stället begär en begränsning av deras användning eller den registrerade begär att personuppgifterna ska överföras till ett annat system för automatisk behandling.

I detta avsnitt ingår också bestämmelser om *den registrerades rätt till uppgiftsportabilitet*. Om den registrerade har tillhandahållit personuppgifterna och behandlingen grundar sig på samtycke eller ett avtal, ska den registrerade ha rätt att överföra dessa personuppgifter och eventuell övrig information som tillhandahållits av den registrerade till ett annat system.

I *avsnitt 4* i kapitlet finns de redan delvis i personskyddsdirektivet ingående bestämmelserna om den registrerades rätt att invända mot att behandling av sina personuppgifter. Den registrerade ska av skäl som hänför sig till vederbörandes specifika situation ha rätt att när som helst göra invändningar mot behandling av personuppgifter på vissa i förordningen nämnda grunder, om inte den re-

gisteransvariga visar på avgörande och berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter.

Förslaget innehåller också bestämmelser om den registrerades rätt att invända mot behandlingen av sina personuppgifter för direkt marknadsföring och om rätten att inte underkastas en åtgärd som grundar sig på profilering. Varje fysisk person ska ha rätt att för de ändamål som nämns i förordningen inte omfattas av en åtgärd som har rättsliga följder för honom eller henne eller märkbart påverkar vederbörande och som enbart grundas på automatisk behandling. Från denna huvudregel får undantag göras bl.a. med den registrerades samtycke eller när en sådan behandling av uppgifter uttryckligen tillåts i unionslagstiftningen eller en medlemsstats lagstiftning där det också fastställs lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades berättigade intressen. Som en nyhet i förhållande till personuppgiftsdirektivet innehåller förordningsförslaget ett förbud mot profilering som enbart utförs med stöd av känsliga uppgifter. Enligt förslaget får sådan automatisk databehandling av personuppgifter i syfte att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person inte enbart grunda sig endast på känsliga uppgifter.

I *avsnitt 5* i kapitlet uttrycks de grunder på vilka i kommissionens eller medlemsstaternas lagstiftning får begränsas tillämpningen av vissa av förordningens principer om behandlingen personuppgifter, den registrerades rättigheter och bestämmelserna om skyldigheten att anmäla ett personuppgiftsbrott. Enligt kommissionen grundar sig den föreslagna bestämmelsen på artikel 13 i personuppgiftsdirektivet samt kraven i grundstadgan för de grundläggande rättigheterna och Europarådets människorättskonvention, sådana som EU-domstolen och den europeiska människorättsdomstolen har tolkat dem.

Kapitel IV Registeransvarig och registerförare

I *avsnitt 1* i kapitlet definieras den registeransvarigas och registerförarens allmänna skyldigheter. Den registeransvarige ska anta policyer och genomföra lämpliga åtgärder för

att säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter utförs i enlighet med den föreslagna förordningen. I förslaget ställs också sådana skyldigheter för den registeransvariga som grundar sig på principerna om *inbyggt uppgiftsskydd och uppgiftsskydd som standard*. I enlighet med dessa ska den registeransvariga med beaktande av dagens tillgängliga teknik och genomförandekostnaden genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder och förfaranden på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i den föreslagna förordning och säkerställa skyddet av den registrerades rättigheter. Den registeransvarige ska dessutom införa rutiner för att se till att, i standardfallet, endast de personuppgifter behandlas som är nödvändiga för varje specifikt ändamål med behandlingen, och särskilt att de inte samlas in eller bevaras utöver vad som är strikt nödvändigt för dessa ändamål. Dessa rutiner ska i synnerhet säkerställa att personuppgifter i standardfallet inte görs tillgängliga till ett obegränsat antal enskilda.

Om behandlingen av personuppgifter ska utföras på en registeransvarigs vägnar ska den registeransvarige välja en sådan registerförare som ger tillräckliga garantier för att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder och förfaranden på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i den föreslagna förordningen och säkerställa skyddet av den registrerades rättigheter efterlevs.

I detta avsnitt preciseras också den registeransvarigas ansvar såväl inför varandra och den registrerade i en situation där det finns flera registerförare.

Avsnitt 2 i kapitlet innehåller *bestämmelser om datasäkerhet*. Den registeransvariga och registerföraren förpliktas att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå med tanke på de risker som behandlingen medför och karaktären hos de personuppgifter som ska skyddas. Åtgärderna som syftar till en säker behandling bestäms i delegerade akter som antas av kommissionen.

En ny skyldighet för den registeransvariga blir *en skyldighet att göra en anmälan om tillsynsmyndigheten om ett personuppgiftsbrott och att informera den registrerade om*

ett personuppgiftsbrott. Den registeransvariga ska utan onödigt dröjsmål och, om så är möjligt, inte senare än 24 timmar efter att ha fått vetskap om det, anmäla ett personuppgiftsbrott till tillsynsmyndigheten. Den registeransvariga ska informera också den registrerade om personuppgiftsbrottet om brottet sannolikt har en negativ inverkan på skyddet av den registrerades personuppgifter eller integritet.

I *avsnitt 3* i kapitlet ställs en skyldighet för den registeransvariga eller registerföraren att på den registeransvarigas vägnar utföra en bedömning av den planerade behandlingen för skyddet av personskyddet, när behandlingen på grund av sin karaktär, omfattning eller sina ändamål medför särskilda risker för den registrerades fri- och rättigheter. I förordningen definieras de typer av behandling som kan medföra särskilda risker.

I detta avsnitt föreskrivs det också när den registeransvariga eller registerföraren ska erhålla ett *förhandsgodkännande* från tillsynsmyndigheten före behandlingen av personuppgifterna, i syfte att se till att den avsedda behandlingen överensstämmer med den föreslagna förordningen och särskilt för att begränsa riskerna för de registrerade och när den registeransvariga och registerföraren före behandlingen av personuppgifter ska *samråda med tillsynsmyndigheten* för att se till att den avsedda behandlingen överensstämmer med den föreslagna förordningen och särskilt för att begränsa riskerna för den registrerade. Om tillsynsmyndigheten anser att den avsedda behandlingen inte överensstämmer med den föreslagna förordningen, särskilt om riskerna är otillräckligt fastställda eller begränsade, ska den förbjuda den avsedda behandlingen och lägga fram lämpliga förslag för att åtgärda sådan brist på överensstämmelse.

I *avsnitt 4* i kapitlet föreskrivs för den registeransvariga och registerföraren en skyldighet att *utnämna ett uppgiftsskyddsombud* om

- a) behandlingen utförs av en offentlig myndighet eller ett offentligt organ, eller
- b) behandlingen utförs av ett företag som har minst 250 anställda, eller
- c) den registeransvarigas och registerförarens kärnverksamhet består av behandling som, på grund av sin karaktär, sin omfattning

och/eller sina ändamål, kräver regelbunden och systematisk övervakning av de registrerade.

En företagsgrupp får i ett fall som nämns i punkt b ovan också utnämna ett enda uppgiftsskyddsombud. Om den registeransvariga och registerföraren är en offentlig myndighet eller ett offentligt organ, får uppgiftsskyddsombudet utnämnas för flera av dess enheter, med hänsyn till den offentliga myndighetens eller det offentliga organets struktur.

I avsnittet ingår också bestämmelser om uppgiftsombudets ställning och arbetsuppgifter.

I *avsnitt 5* i kapitlet finns bestämmelser om uppförandecodex och certifiering. Medlemsstaterna, tillsynsmyndigheterna och kommissionen ska uppmuntra utarbetandet av uppförandekodexar avsedda att bidra till att förordningen genomförs korrekt, med hänsyn till de särskilda egenskaperna hos de olika sektorer och de omständigheter som uttrycks i förordningen. Tillsynsmyndigheten får yttra sig om huruvida utkastet till uppförandecodex eller ändringen överensstämmer med förordningen.

Medlemsstaterna och kommissionen ska särskilt på unionsnivå uppmuntra införandet av certifieringsmekanismer för uppgiftsskydd och förseglingar och märkningar för uppgiftsskydd, och på så sätt göra det möjligt för registrerade att snabbt bedöma nivån på det uppgiftsskydd som tillhandahålls av registeransvariga och registerförare.

Kapitel V Överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer

Kapitlet innehåller bestämmelser om de allmänna principerna för överföring av uppgifter, grunderna på vilka personuppgifterna får överföras till ett tredjeland, överföring med stöd av bindande företagsbestämmelser samt om kommissionens och tillsynsmyndigheternas samarbete för skydd av personuppgifter med tredjeländer och internationella organisationer. I förslagen har enligt kommissionen beaktats utöver det nuvarande personuppgiftsdirektivet också nuvarande praxis och kraven från tillsynsmyndigheterna.

På samma sätt som i det nuvarande personskyddsdirektivet kan överföringen genomföras, om kommissionen har beslutat att tredjelandet, ett territorium eller en behandlande sektor inom tredjelandet ifråga eller den aktuella internationella organisationen är en garant för adekvat skydd. För en sådan överföring krävs det inget något ytterligare tillstånd. I förordningen definieras omständigheter utifrån vilka kommissionen bedömer om en adekvat skyddsnivå råder.

Om kommissionen inte har fattat det ovannämnda beslutet om en adekvat skyddsnivå, får personuppgifter överföras till ett tredjeland eller en internationell organisation, om en registeransvarig eller registerförare har vidtagit lämpliga skyddsåtgärder för personuppgifter genom ett juridiskt bindande instrument. Sådana är

- a) bindande företagsregler,
- b) standardiserade uppgiftsbestämmelser som antas av kommissionen,
- c) standardiserade uppgiftsbestämmelser som antas av en tillsynsmyndighet, samt
- d) avtalsklausuler mellan den registeransvariga och registerföraren och mottagaren.

När en överföring som grundar sig på de ovannämnda avtalsklausulerna, ska den registeransvariga eller registerföraren skaffa tillsynsmyndighetens förhandsgodkännande av dessa. I förordningsförslaget föreskrivs också närmare om innehållet i bindande företagsbestämmelser och om de förutsättningar under vilka tillsynsmyndigheten godkänner dessa bestämmelser.

Om de ovannämnda förutsättningarna för en överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en organisation inte uppfylls, är enligt förordningen en överföring eller en serie överföringar av uppgifter möjlig endast på i förordningen angivna grunder, såsom t.ex. med den registrerades samtycke eller när överföringen bedöms gynna viktiga samhällseliga intressen.

Kommissionen och tillsynsmyndigheterna förpliktas också att i förbindelser med tredjeland och internationella organisationer a) utveckla ändamålsenliga rutiner för det internationella samarbetet för att underlätta en effektiv tillämpning av lagstiftningen om skydd av personuppgifter, b) erbjuda ömsesidigt bistånd för en effektiv tillämpning av

lagstiftningen om skydd av personuppgifter, c) involvera berörda aktörer i diskussioner och åtgärder som syftar till att öka det internationella samarbetet när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om skydd av personuppgifter samt d) främja utbyte och dokumentation om lagstiftning och praxis för skydd av personuppgifter.

Kapitel VI Oberoende tillsynsmyndigheter

I kapitlet föreskrivs om att utse nationella tillsynsmyndigheter, deras befogenhet och uppdrag samt fastställs de regler för inrättande av tillsynsmyndigheter som ska tas in medlemsstaternas lagstiftning. I förordningen föreslås det också att förutsättningarna för tillsynsmyndigheternas oberoende förtydligas och att allmänna villkor för tillsynsmyndighetens ledamöter fastställs.

Tillsynsmyndighetens uppdrag ska bl.a. vara att

- övervaka tillämpningen av förordningen,
- ta emot klagomål från registrerade,
- utbyta information och ömsesidigt bistånd med andra tillsynsmyndigheter och se till att förordningen tillämpas och verkställs på ett enhetligt sätt,
- utföra utredningar på eget initiativ, på grundval av klagomål eller på begäran av en annan tillsynsmyndighet,
- följa sådan utveckling som påverkar skyddet av personuppgifter, bl.a. inom informations- och kommunikationsteknik och affärspraxis,
- ge råd till institutioner och organ i medlemsstaterna i fråga om lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder som rör skyddet av enskildas fri- och rättigheter i samband med behandling av personuppgifter, samt
- delta i Europeiska dataskyddsstyrelsens verksamhet

Tillsynsmyndigheten ska också ha befogenheter att

- meddela den registeransvariga eller registerföraren om det finns en påstådd överträdelse av bestämmelserna om behandling av personuppgifter, och om så krävs specifikt beordra den registeransvarige eller registerföraren att komma tillrätta med överträdelser,

- beordra den registeransvariga eller registerföraren att följa den registrerades krav att få utöva sina rättigheter enligt förordningen,
- beordra rättelse, radering eller förstöring av uppgifter som har behandlats på ett sätt som står i strid med förordningen,
- se till att de förhandstillstånd eller förhandssamråd som avses i förordningen efterlevs,
- varna eller tillrättavisa den registeransvariga eller registerföraren samt tillfälligt eller definitivt förbjuda behandling,
- avbryta flödet av uppgifter till en mottagare i tredjeland eller en internationell organisation, samt
- avge yttranden i frågor som rör skydd av personuppgifter.

Tillsynsmyndigheten har också befogenhet att i de fall som nämns i förordningen att övervaka den registeransvarigas eller registerförarens behandlingsverksamhet i alla medlemsstater.

Tillsynsmyndigheten ska kunna upplysa de rättsliga myndigheterna om överträdelser av förordning och att väcka talan vid domstol i enlighet med vad som föreskrivs i förordningen. Tillsynsmyndigheten har också befogenhet att utfärda sanktioner, särskilt böter, i de fall som fastslås i förordningen. De administrativa böterna ska fastställas bl.a. med hänsyn till överträdelsens natur, svårhetsgrad och varaktighet, om överträdelserna skett med uppsåt eller genom oaktsamhet, samt med hänsyn till de tekniska och organisatoriska åtgärder och förfaranden som med stöd av förordningen har genomförts och graden av samarbete med tillsynsmyndigheten för att komma till rätta. I förordningen bestäms också maximibeloppet av de böter som bestäms i olika situationer vilket som högst kan uppgå till 1 000 000 euro.

Kapitel VII Samarbete och enhetlighet

Genom förordningen utvidgas tillsynsmyndigheternas samarbete såväl inbördes som med kommissionen. I förordningens kapitel VII ingår bestämmelser om ömsesidigt bistånd mellan tillsynsmyndigheterna och om åtgärder som utförs gemensamt av fler än en tillsynsmyndighet via *mekanismen för enhet-*

lighet som inrättas genom förordningen. Enligt förslaget garanterar mekanismen att när en enskild dataskyddsmyndighets beslut har vidare verkningar på EU-nivå, beaktas i dem fullskaligt andra berörda tillsynsmyndigheters synpunkter och att besluten helt överensstämmer med unionsrätten. Bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas inbördes samarbete och reglerna om åtgärder som utförs av fler än en tillsynsmyndighet grundar sig på rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet. Med hjälp av den mekanism för enhetlighet som i förordningen föreslås bli tagen i bruk säkerställs en enhetlig tillämpning av dataskyddsbestämmelser vid behandling som gäller registrerade som bor i olika medlemsstater.

Till mekanismen för enhetlighet hör den oberoende *Europeiska dataskyddsstyrelsen* som består av dataombudsmännen i medlemsstaterna och som ersätter dataskyddsarbetsgruppen vilken inrättades med stöd av artikel 29 i personskyddsdirektivet. Enligt förslaget kan dataskyddsstyren bättre än för närvarande främja en enhetlig tillämpning av tillämpning av dataskyddslagstiftningen och erbjuda en stabil grund för samarbetet mellan dataskyddsmyndigheterna och Europeiska datatillsynsmannen. Kommissionen ska ha rätt att delta i dataskyddsstyrelsens verksamhet och vara representerad där. Förordningen förpliktar en nationell dataskyddsmyndighet att skaffa Europeiska dataskyddsstyrelsens och kommissionens yttrande om ett utkast till en planerad åtgärd om en fråga som är individualiserad i förordningen. Varje tillsynsmyndighet eller Europeiska dataskyddsstyrelsen kan dessutom begära att vilket ärende som helst behandlas i mekanismen för enhetlighet. Kommissionen har samma rätt för att slå vakt om en behörig och enhetlig tillämpning av förordningen.

Kommissionen kan antingen anta Europeiska dataskyddsstyrelsens yttrande eller uttrycka sin avvikande åsikt om yttrandet och om tillsynsmyndighetens utkast till den planerade åtgärden. Kommissionen får också kräva att den behöriga myndigheten skjuter upp genomförandet av åtgärden, om detta är

nödvändigt för att slå vakt om en korrekt tillämpning av förordningen.

Kapitel VIII Rättsmedel, ansvar, påföljder och administrativa sanktioner

Enligt förslaget ska varje fysisk eller juridisk person ha rätt till ett rättsmedel mot som en tillsynsmyndighet har fattat med avseende på vederbörande. Den registrerade har rätt att lämna in ett klagomål till en tillsynsmyndighet i en medlemsstat om han eller hon anser att uppgifter rörande henne eller honom inte är förenliga med den föreslagna förordningen. En registrerad får också anmoda tillsynsmyndigheten i den registrerades hemviststat att föra talan på hans eller hennes vägnar mot den behöriga tillsynsmyndigheten i den andra medlemsstaten. Ett klagomål får också lämnas in för en eller flera registrerades räkning av sådana organisationer eller sammanslutningar som nämns i förslaget. I fall med personuppgiftsbrott får nämnda parter lämna in ett klagomål oberoende av eventuella klagomål från en registrerad.

I förslaget föreskrivs om rätten till rättsmedel förutom mot den registeransvariga och registerföraren också mot tillsynsmyndigheten. Där fastslås också sådana bestämmelser om domstolsförfaranden som bl.a. gäller organisationers och sammanslutningars rätt att representera den registrerade inför domstol och tillsynsmyndigheternas rätt att väcka rättsliga förfaranden. Rätten till ersättning utvidgas i förhållande till nuläget så att denna rätt också gäller skador som har orsakats av registerföraren. I förordningen förtydligas också ansvaret för gemensamma registeransvariga och gemensamma registerförare.

Medlemsstaterna förpliktas att föreskriva påföljder och att vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa påföljder tillämpas för överträdelse mot förordningen och säkra att dessa påföljder tillämpas. Tillsynsmyndigheten ska ha befogenhet att ålägga administrativa sanktioner för de gärningar som räknas upp i förordningen och i form av att utfärda böter till ett visst belopp med ett behörigt beaktande av de omständigheter som är förknippade med varje enskilt fall. Kommissionen ges i förordningen befogenhet att anta

delegerade akter i syfte att uppdatera de administrativa bötesbeloppen.

Kapitel IX Bestämmelser om särskilda situationer vid behandling av personuppgifter

Medlemsstaterna ska genom lagstiftningsåtgärder kunna godkänna undantag och avvikelser från bestämmelserna i kapitlen II—VII i förordningen för att man ska kunna förena rätten till integritet och rätten till yttrandefrihet. Medlemsstaterna ska anmäla dessa bestämmelser till kommissionen.

I kapitlet föreskrivs också om behandling av personuppgifter om en registrerads hälsotillstånd och i det bemyndigas medlemsstaterna att anta specialbestämmelser för behandling av anställdas hälsouppgifter i samband med anställningsförhållande. Det innehåller också bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att ta del av uppgifter och om tillträde till utrymmen i situationer där det gäller sekretess för de registeransvariga.

I kapitlet föreskrivs också de särskilda förutsättningar som, när de uppfylls, möjliggör en behandling av personuppgifter för historiska, statistiska och vetenskapliga forskningsändamål. En sådan behandling är inom förordningens gränser möjlig endast under förutsättning att

a) dessa ändamål inte kan uppfyllas på annat sätt genom behandling av uppgifter som inte medger eller inte längre medger identifiering av den registrerade,

b) uppgifter som gör det möjligt att hänföra information till en identifierad eller identifierbar registrerad person hålls åtskilda från övrig information så länge som dessa ändamål kan uppfyllas på det sättet.

Personuppgifter för historisk, statistisk eller vetenskaplig forskning får publiceras eller avslöjas på annat sätt endast under förutsättning att

a) den registrerade har lämnat sitt samtycke till detta,

b) offentliggörandet av personuppgifter är nödvändigt för att lägga fram forskningsresultat eller för att underlätta forskning, så länge inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter överkuggar dessa intressen,

c) den registrerade själv har gjort uppgifterna offentliga.

I förordningen överförs på kommissionen en befogenhet att anta delegerade akter i vilka närmare definieras kriterierna för och kraven på behandling av personuppgifter för dessa ändamål.

Medlemsstaternas övergripande dataskyddsbestämmelser som gäller kyrkor med stöd av artikel 17 EUF-fördraget får enligt förordningen fortsätta att tillämpas under förutsättning att de görs förenliga med bestämmelserna i den föreslagna förordningen.

Kapitel X Delegerade akter och genomförandeakter

Kapitlet innehåller bestämmelser om den delegerade befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget. Med stöd av den kan det genom en lagstiftningsakt till kommissionen delegeras befogenhet att anta akter av allmän räckvidd och som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa men icke väsentliga delar av lagstiftningen

Dessutom föreskrivs i kapitlet om ett kommittéförfarande genom vilket till kommissionen delegeras genomförandemakten för de fall där unionens rättsligt bindande akter i enlighet med artikel 291 i EUF-fördraget förutsätter ett enhetligt genomförande.

Kapitel XI Slutbestämmelser

I slutbestämmelserna föreslås det att personuppgiftsdirektivet upphävs, att förordningsförslaget förhållande till direktiv 2002/58/EG om integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation preciseras samt en ändring av nämnda direktiv. Där föreskrivs också om kommissionens skyldighet att utvärdera förordningen och överlämna rapporter om den samt om förordningens ikraftträdande och om den övergångstid som gäller tillämpningen av den. Kommissionen ska regelbundet överlämna rapporter om tillämpningen och översynen av förordningen till Europaparlamentet och rådet. Enligt för-

slaget ska den första rapporten överlämnas senast fyra år efter det att förordningen träder i kraft. Därefter ska rapporter överlämnas vart fjärde år.

3.2 Direktivförslaget

Direktivförslaget ersätter rådets rambeslut 2008/977/RIF om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (*dataskyddsrambeslutet*).

Förslaget syftar till att garantera en enhetlig och hög nivå på uppgiftsskyddet inom området för polissamarbete och rättsligt samarbetet och därmed öka det ömsesidiga förtroendet mellan polis och rättsliga myndigheter i olika medlemsstater och underlätta det fria flödet av uppgifter och samarbetet mellan polis och rättsliga myndigheter.

Enligt kommissionen är ett direktiv det bästa instrumentet för att säkerställa harmonisering på EU-nivå på detta område, samtidigt som man ger medlemsstaterna erforderlig flexibilitet när de genomför principerna, reglerna och deras undantag på nationell nivå.

Direktivförslagets tillämpningsområde är vidare än rambeslutets. Rambeslutet tillämpas endast på sådan behandling av personuppgifter som överförs, har överförts, görs eller har gjorts tillgängliga mellan medlemsstaterna. Behandling av personuppgifter som på nationell nivå utförs av polisen eller de rättsliga myndigheterna omfattas inte av rambeslutets tillämpningsområde. Direktivet gäller däremot också sådan behandling av personuppgifter som klart sker inom en medlemsstat. Ikraftträdandet av Lissabonfördraget och den nya rättsliga grunden för dataskydd (artikel 16 i EUF-fördraget) gör det möjligt att regleringen utsträcks att gälla också nationell behandling.

Enligt förslaget bör direktivet bör inte tillämpas på behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, särskilt verksamhet som rör nationell säkerhet, eller av uppgifter som behandlats av unionens institutioner, organ och byråer, t.ex. Europol eller Eurojust.

Kapitel 1 Allmänna bestämmelser

I d5 första kapitlet i direktivförslaget föreskrivs om direktivets syfte, mål och tillämpningsområde samt definieras de begrepp som används i direktivet.

I direktivet ska fastslås bestämmelser om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott och verkställa straffrättsliga påföljder. Målet är att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter och samtidigt trygga hög nivå för den allmänna säkerheten samt behöriga myndigheters utbyte av personuppgifter inom unionen.

I förslaget har tillämpningsområdet för direktivet inte avgränsats att gälla endast sådan behandling av personuppgifter som överskrider statsgränserna, utan det tillämpas på all uppgiftsbehandling som utförs av behöriga myndigheter. Direktivet ska på samma sätt som EU:s nuvarande dataskyddsakter och kommissionens förordningsförslag tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register.

På samma sätt som förordningen tillämpas inte heller direktivet på behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionslagstiftningen. Detta innebär att t.ex. behandling av personuppgifter i verksamhet som har samband med nationell säkerhet faller utanför direktivets tillämpningsområde. På samma sätt som förordningen tillämpas inte heller direktivet på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer.

Direktivets definitioner grundar sig till stor del på gällande definitioner i personuppgiftsdirektivet och dataskyddsrambeslutet. Definitionerna motsvarar definitionerna i förordningsförslaget. Till skillnad från förordningsförslaget ingår i direktivförslaget också definitioner för begränsning av behandling och för behöriga myndigheter. Nya definitioner i förhållande till rambeslutet är "personuppgiftsbrott", "genetiska uppgifter", "biomet-

riska uppgifter”, ”behöriga myndigheter” och ”barn”.

Enligt direktivets ingress kan man vid tillämpningen av direktivets bestämmelser ta hänsyn till principen om allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar.

Kapitel II Principer

Det andra kapitlet innehåller principerna om behandling av personuppgifter. Dessutom ingår i kapitlet bestämmelser om åtskillnad av uppgifter på grund av olika kategorier registrerade och olika grader av korrekthet och tillförlitlighet, när personuppgifter får behandlas, behandling av särskilda kategorier av personuppgifter och åtgärder som grundar sig på profilering och automatisk uppgiftsbehandling.

De föreslagna principerna om behandling av personuppgifter motsvarar i sak de principer som gäller för närvarande. Till principerna hör bl.a. kraven på korrekthet och laglighet, ändamålsbundenhet, nödvändighet och korrekthet. Principerna är i övrigt de samma som i förordningsförslaget, men i dem ingår inte principen om att behandlingen ska vara öppen att behandlingen av uppgifterna ska begränsas till ett minimum och om den registeransvarigas heltäckande ansvar.

Nytt i förhållande till den tidigare regleringen är att den registeransvariga så långt det är möjligt ska göra en *åtskillnad mellan personuppgifter som rör olika kategorier av registrerade* (bl.a. en misstänkt, dömd, ett offer). Nytt är också kravet på en *åtskillnad av personuppgifter* så långt det är möjligt i olika kategorier *på grund av korrekthet och tillförlitlighet*.

Direktivförslagets reglering om *när uppgifter får behandlas* skiljer sig från regleringen i såväl förordningsförslaget som dataskyddsrambeslutet och det finns färre grunder än i förordningsförslaget som rättfärdigar en behandling. Till skillnad från förordningsförslaget görs det i direktivförslaget inte möjligt t.ex. en behandling av uppgifter med stöd av samtycke eller en behandling som är nöd-

vändig för historiska, statistiska och vetenskapliga forskningsändamål. I dataskyddsrambeslutet tillåts behandling av personuppgifter för sistnämnda ändamål.

Enligt direktivförslaget får personuppgifter behandlas endast för att utföra en arbetsuppgift som utförs av en behörig myndighet, på grundval av nationell lagstiftning och för att avvärja ett omedelbart och allvarligt hot mot den allmänna säkerheten. På samma sätt som föreskrivs i förordningsförslaget får personuppgifter dessutom behandlas för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvariga och för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade. Enligt direktivförslaget är det tillåtet att behandla uppgifter också för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för en annan person.

Bestämmelserna om särskilda kategorier av personuppgifter, dvs. s.k. känsliga uppgifter har i någon mån luckrats upp i förhållande till de nuvarande bestämmelserna i dataskyddsrambeslutet. Till förteckningen över känsliga personuppgifter har fogats genetiska uppgifter. Förteckningen över känsliga uppgifter är annars den samma som i förordningsutkastet, men i direktivförslaget anses inte uppgifter som har samband med straffdomar eller uppgifter om säkerhetsåtgärder som har samband med dessa som känsliga. I direktivförslaget finns det betydligt färre grunder än i förordningsförslaget som rättfärdigar en behandling av känsliga uppgifter.

I enlighet med förordningsförslaget och dataskyddsrambeslutet förbjuds i förslaget åtgärder som enbart grundas på automatisk databehandling om åtgärderna inte godkänns av lagstiftning som också innehåller bestämmelser om ett behörigt skydd. Till skillnad från förordningsförslaget är ett tillägsvillkor att de rättsliga följderna av den automatiska behandlingen ska vara negativa för den registrerade.

På samma sätt som i förordningsförslaget har i förslaget som en nyhet tagits in ett förbud mot *profilering* grundad på känsliga uppgifter. Enligt bestämmelsen får automatisk behandling av personuppgifter som är avsedd att bedöma vissa personliga egenskaper hos den registrerade inte grunda sig enbart på känsliga uppgifter.

Kapitel III Den registrerades rättigheter

De detaljerade bestämmelserna om den registrerades rättigheter motsvarar i sak regleringen i förordningsförslaget.

Det föreslås att den registeransvarigas skyldighet att informera den registrerade om insamling eller behandling av personuppgifter preciseras. Enligt dataskyddsrambeslutet informerar man i enlighet med den nationella lagstiftningen. De uppgifter som ska lämnas den registrerade är annars de samma som i förordningsförslaget, men man behöver inte informera den registrerade om varifrån personuppgifterna har fått, när personuppgifterna inte samlas av den registrerade. Förslaget innehåller också bestämmelser om när man genom lagstiftning får göra undantag från informationsskyldigheten. Undantagsgrunderna avviker från förordningsförslaget, men är nästan identiska med undantagsgrunderna i dataskyddsrambeslutet.

Den registrerades rätt till information är i enlighet med förordningsförslaget och den utvidgas märkbart jämfört med nuläget. Tillgången till information kan dock på direktivets tillämpningsområde begränsas genom lag i de fall som anges i förslaget. Grunderna för begränsning nästan de samma som i dataskyddsrambeslutet. Om tillgången till information har begränsats, har den registrerade på samma sätt som för närvarande rätt att begära att tillsynsmyndigheten kontrollerar att behandlingen är tillåten.

Förslaget innehåller på samma sätt som förordningsförslaget bestämmelser om den registrerades rätt att kräva rättelse eller radering. Rätten att kräva rättelse är i enlighet med förordningsförslaget, men regleringen om radering av uppgifter skiljer sig från regleringen i förordningsförslaget. Enligt direktivförslaget får den registrerade kräva radering av uppgifter endast om behandlingen av uppgifter inte är i enlighet med direktivets principer om behandlingen av uppgifter eller om när uppgifter får behandlas eller med bestämmelserna om särskilda kategorier av personuppgifter. I vissa fall ska behandlingen av uppgifter begränsas märkas i stället för att uppgifterna raderas, t.ex. när uppgifterna måste bevaras för bevisändamål. En motsvarande reglering ingår i förordningsförslaget.

Om man vägrar lämna uppgifter eller tillgången till dem begränsas eller om man inte samtycker till rättelse eller radering av uppgifter, ska den registrerade skriftligen underätta den registrerade om vägran och skälen till vägran och om möjligheten att inge ett klagomål till tillsynsmyndigheten och att begära rättslig prövning. Detta motsvarar förordningsförslagens och dataskyddsrambeslutets reglering.

I förslaget har eftersträvat att förtydliga dataskyddsrambeslutets reglering om rättelse och radering av personuppgifter samt om begränsning av behandling i samband med rättsliga förfaranden. Enligt förslaget får medlemsstaterna föreskriva att den registrerades rättigheter genomförs i enlighet med nationella bestämmelser om rättsliga förfaranden om personuppgifterna ingår i ett domstolsbeslut eller ett rättsligt protokoll som behandlas i samband med brottsutredningar eller straffrättsliga förfaranden.

Kapitel IV Registeransvarig och registerförare

Det fjärde kapitlet innehåller en reglering om den registeransvariga och registerföraren och där föreskrivs om den registeransvarigas och registerförarens allmänna skyldigheter, datasäkerhet och uppgiftsskyddsombud.

Den reglering om den registeransvarigas och registerförarens skyldigheter som ingår i förslaget motsvarar långt regleringen i förordningsförslaget. För den registeransvariga föreslås dock inte en skyldighet att visa att den registeransvariga har följt bestämmelserna om behandling av personuppgifter. Direktivförslaget innehåller inte heller en reglering om tillsynsmyndighetens förhandstillstånd och det föreslås inte heller för tillsynsmyndigheten en rätt att bestämma en tid inom vilken den ska ges möjlighet att utöva sina undersökningsbefogenheter.

Som en nyhet i förhållande till nuläget föreslås på samma sätt som i förordningsförslaget skyldigheter som har samband med principerna om *inbyggt uppgiftsskydd* och *uppgiftsskydd som standard*.

Förslagets reglering om säkerhet i samband med behandlingen motsvarar annars dataskyddsrambeslutets reglering, men ansvaret

för en säker behandling utvidgas på samma sätt som också i förordningsförslaget att utöver den registeransvariga även gälla registerföraren. Regleringen om säkerhet i samband med behandlingen är mera detaljerad än i förordningsförslaget för vars del åtgärder som rör säkerhet i samband med behandlingen fastslås närmare i delegerade akter som antas av kommissionen.

I förslaget föreskrivs som en nyhet en *skyldighet att anmäla om personskyddsbrott*. Regleringen om personuppgiftsbrott motsvarar i huvuddrag regleringen i förordningsförslaget.

Det föreslås en skyldighet för den registeransvariga eller registerföraren att utnämna ett oberoende *uppgiftsskyddsombud*. För närvarande finns det ingen skyldighet att utnämna ett uppgiftsskyddsombud. Uppgiftsskyddsombudets uppgifter är de samma som de som föreslås för uppgiftsombudet i förordningsförslaget. Direktivförslaget innehåller ingen sådan reglering i enlighet med förordningsförslaget enligt vilken uppgiftsskyddsombudet får avsättas endast om han eller hon inte längre uppfyller de villkor som krävs för fullgörandet av sina uppgifter.

Kapitel V Överföring av uppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer

I femte kapitlet fastslås de allmänna principerna för överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer inom området för polissamarbete eller det straffrättsliga samarbetet, inklusive vidare överföring av uppgifter. Uppgifter får överföras till tredjeländer endast om överföringen är nödvändig för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott och verkställa straffrättsliga påföljder. Till skillnad från dataskyddsrambeslutet är det inte längre en förutsättning för överföring av uppgifter till tredjeländer att uppgifterna ska överföras till behöriga myndigheter och för överföring av uppgifter som har fått från en annan medlemsstat behövs det inte längre förhandssamtycke av medlemsstaten i fråga.

Uppgifter får på samma sätt som med stöd av förordningsförslaget överföras på grundval av kommissionens beslut om en adekvat skyddsnivå eller med stöd av lämpliga skyddsåtgärder. På direktivets tillämpningsområde är möjligheten att överföra uppgifter med stöd av kommissionens beslut om en adekvat skyddsnivå ny.

Kommissionen får fatta ett beslut om en adekvat skyddsnivå i ett tredjeland eller en internationell organisation antingen på grundval av uppgiftsskyddsförordningen eller av uppgiftsskyddsdirektivet. I direktiv- och förordningsförslaget föreskrivs enhetligt de omständigheter som kommissionen ska beakta när den bedömer om skyddsnivån är adekvat. Dessa är rättsstatsprincipen, rättsmedel och en oberoende tillsyn.

Överföringar med stöd av lämpliga skyddsåtgärder är möjliga, om lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits genom rättsligt bindande instrument eller om den registeransvariga eller registerföraren har dragit slutsatsen att lämpliga skyddsåtgärder för personuppgifterna föreligger. Den sistnämnda förutsättningen är mera allmänt utformad än i förordningsförslaget där det förutsätts att tillsynsmyndigheten ger ett förhandsgodkännande för överföringen, om lämpliga skyddsåtgärder inte har vidtagits genom ett rättsligt bindande instrument.

I förslaget räknas också upp undantag med stöd av vilka personuppgifter får överföras utan kommissionens beslut om en adekvat skyddsnivå eller lämpliga skyddsåtgärder. Grunderna för undantag skiljer sig från dataskyddsrambeslutets och förordningsförslagens grunder. Enligt direktivförslaget får en överföring ske, om överföringen är nödvändig a) för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller för en annan person, b) för att skydda den registrerades berättigade intressen, c) för att avvärja en omedelbar och allvarlig fara för den allmänna säkerheten d) i ett enskilt fall för ändamål som innebär lagövervakning e) i ett enskilt fall ändamål som innebär lagövervakning som hänför sig till att fastslå, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk.

Kapitlet innehåller en samma slags förpliktelse om att samarbeta internationellt för att

skydda personuppgifter som ingår förordningsförslaget.

Kapitel VI Nationella tillsynsmyndigheter

I sjätte kapitlet i direktivet föreskrivs om oberoende nationella tillsynsmyndigheter och om deras uppdrag och befogenheter. Regleringen grundar sig på personuppgiftsdirektivet och dataskyddsrambeslutet. Som tillsynsmyndighet kan fungera en tillsynsmyndighet som har inrättats i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen.

De uppgifter som föreslås för tillsynsmyndigheten är nästan identiska med dem som i förordningsförslaget föreslås för tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndighetens utredande befogenheter och befogenheter att agera samt befogenheterna att inleda rättsliga förfaranden är i enlighet med dataskyddsdirektivet. Det verkar som om de föreslagna befogenheterna i någon mån är snävare än de som i förordningen föreslås för tillsynsmyndigheten. Detta torde delvis bero på att den behandling av personuppgifter som utförs med stöd av direktivet och med stöd av förordningen har olik karaktär.

Tillsynsmyndigheten har inte befogenhet att övervaka behandling som domstolarna utför i samband med sitt rättsskipningsuppdrag. I kommissionen detaljerade redogörelse för förslaget konstateras att domstolarna trots detta ska tillämpa de materiella bestämmelserna om dataskydd.

Kapitel VII Samarbete

I kapitel sju om samarbete föreskrivs på samma sätt som i förordningsförslaget om obligatoriskt ömsesidigt biståndet mellan tillsynsmyndigheterna. En motsvarande skyldighet ingår inte i dataskyddsrambeslutet. Den föreslagna regleringen är inte lika detaljerad som i förordningsförslaget och i direktivet föreslås det inte att det i enlighet med förordningsförslaget föreskrivs om åtgärder som utförs gemensamt av fler än en tillsynsmyndighet eller om en mekanism för enhetlighet.

Enligt förslaget ska *Europeiska dataskyddsstyrelsen* som inrättas genom den allmänna dataskyddsförordningen sköta också uppgifter som har samband med uppgiftsbehandling som hör till direktivets tillämpningsområde. Uppgifterna är långt de samma som på tillämpningsområdet för förordningen. Inom direktivets tillämpningsområde ska Europeiska dataskyddsstyrelsen dessutom yttra sig till kommissionen i fråga om skyddsnivån i tredjeländer eller internationella organisationer.

Kapitel VIII Rättsmedel, ansvar, påföljder och administrativa sanktioner

Det åttonde kapitlet innehåller bestämmelser om rättsmedel, ansvar, påföljder och administrativa sanktioner. Den föreslagna regleringen grundar sig på personuppgiftsdirektivet och delvis också på dataskyddsrambeslutet och den motsvarar i huvudsak den reglering som föreslås i den allmänna dataskyddsförordningen.

Till skillnad från förordningsförslaget föreslås det i förordningsförslaget inte befogenheter att ålägga administrativa sanktioner.

Kapitel IX Delegerade akter och genomförandeakter

Det nionde kapitlet innehåller reglering om delegerade akter och genomförandeakter.

Det föreslås att det till kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter där det närmare definieras kriterierna och kraven för uppgiftsskyddsbrott och de särskilda omständigheter under vilka en registerförare och en registerförare ska anmäla ett uppgiftsskyddsbrott.

Kommissionen ges rätt att anta genomförandeakter som gäller uppgiftsbehandlingens säkerhet, särskilt vad gäller krypteringsstandarder, dokumentering av uppgiftsskyddsbrott och anmälningar av dem till tillsynsmyndigheten samt bedömningen av om den skyddsnivå som ett tredjeland eller en internationell organisation erbjuder är tillräcklig. Genomförandeakterna antas i en kommitté som biträder kommissionen och som består av medlemsstaternas företrädare, med iakttagande av granskningsförfarandet.

Kapitel X Slutbestämmelser

Det tionde kapitlet innehåller ett förslag om upphävande av dataskyddsrambeslutet. Kapitlet innehåller också bestämmelser i vilka förtydligas direktivförslagets förhållande till tidigare inom direktivets rillämpningsområde antagna unionsakter och till medlemsstaternas internationella avtal som har ingåtts innan direktivet träder i kraft.

Direktivet ska inte påverka särskilda bestämmelser om skydd av personuppgifter när behöriga myndigheter behandlar personuppgifter i syfte att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder i sådana unionsakter som antagits före det datum då direktivet antas och som reglerar behandlingen av personuppgifter medlemsstaterna emellan och medlemsstaternas utsedda myndigheters tillgång till informationssystem som inrättats på grundval av fördragen.

Internationella avtal på området för polis-samarbete och straffrättsligt samarbete som ingåtts av medlemsstaterna innan direktivet träder i kraft ska där så krävs ändras inom fem år efter det att direktivet trätt i kraft.

Kommissionen förpliktas att utvärdera genomförandet av direktivet. Medlemsstaterna förpliktas att ta in direktivet som en del av den nationella lagstiftningen och sända för kommissionens kännedom de bestämmelser som har antagits med stöd av direktivet. I kapitlet fastslås dagen för direktivets ikraftträdande.

4 Den rättsliga grunden och beslutsförfarandet i enlighet med EU-rätten

Kommissionens förslag grundar sig på EUF-fördragets artikel 16 (Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt), som är en ny rättslig grund för fastställande av bestämmelser om dataskydd. Såväl förordningen som direktivet antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (samarbete mellan rådet och Europaparlamentet, kvalificerad majoritet i rådet). Statsrådet anser att förslagets rättsliga grund är behörig.

5 Subsidiaritetsprincipen

I kommissionens förslag regleras områden som inte hör till unionens exklusiva behörighet. I enlighet med subsidiaritetsprincipen (artikel 5.3 i FEU) verkar unionen på området som inte hör till dess exklusiva behörighet endast om medlemsstaterna inte kan uppnå att de planerade åtgärderna är tillräckliga, utan de på grund av den planerade åtgärdernas omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå.

Rätten till skydd av personuppgifter fastslås i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och i artikel 16.1 i EUF-fördraget och den förutsätter att nivån på dataskyddet ska vara samma överallt i unionen. De bästa förutsättningarna för en harmonisering av dataskyddet är att föreskriva dataskyddsbestämmelser på EU-nivå.

Förslagen kan anses att vara i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

6 Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen förutsätter att unionens åtgärder till innehåll och form inte ska gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen (artikel 5.4 i FEU). Direktivförslaget är i enlighet med proportionalitetsprincipen. Vid den fortsatta behandlingen av förordningsförslaget ska det ännu bedömas om den föreslagna detaljerade regleringen till alla delar är nödvändig för att uppnå en harmonisering.

7 Förslagets förhållande till grundlagen samt till förpliktelserna om grundläggande fri- och rättigheter och om människorätt

Kommissionens förslag är av betydelse framför allt med hänsyn till det i 10 § 1 mom. tryggade skyddet för personuppgifter. Enligt momentet utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagens hänvisning till lag förutsätter att lagstiftaren ska föreskriva om denna rättighet (GrUB 25/1994, s. 6) men att detaljerna i regleringen är beroende av lag-

stiftarens prövning. En sådan bestämmelse om de grundläggande fri- och rättigheterna binder lagstiftarens prövningsrätt visavi innehållet i mindre grad än en bestämmelse med ett sådant regleringsförbehåll, där den grundläggande fri- och rättigheten konstateras föreligga i enlighet med vad som bestäms i lag (t.ex. GrUU 51/2002 rd, s. 2 och GrUU 35/2004 rd, s. 2).

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis begränsas dock lagstiftarens spelrum av att skyddet för personuppgifter utgör en del av skyddet för privatlivet i samma moment. Det är alltså fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagstiftaren är i sin prövning bunden av att det vid en registrering är viktigt att reglera åtminstone syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad (t.ex. GrUU 54/2010 rd, s. 2 och GrUU 9/2011, s. 2).

Skyddet för personuppgifter behandlas också i artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Sådana uppgifter ska behandlas lagenligt och för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim eller lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem. En oberoende myndighet ska kontrollera att dessa regler efterlevs.

Också artikel 8 i Europeiska människorättskonventionen innehåller bestämmelser om vars och ens rätt att njuta respekt för sitt privatliv. Dessutom ska beaktas den inom ramen för Europarådet år 1981 ingångna konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.

Kommissionens förslag är i många stycken byggda på EU:s nuvarande dataskyddslagstiftning och de konkretiserar bestämmelserna i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Förslaget går i samma riktning som kraven i 10 § 1 mom. i grundla-

gen om en närmare reglering av skyddet för personuppgifter genom lag.

När det gäller det materiella innehållet i kommissionens förslag verkar det inte finnas att anmärka med hänsyn till det skydd för personuppgifter som är tryggt som en grundläggande fri- och rättighet och som en mänsklig rättighet. När det gäller direktivförslaget är det väsentligt att personuppgifter skyddas effektivt så att lagövervakningens specialbehov på området samtidigt beaktas. Förordningsförslaget om vidsträckt befogenheter för kommissionen att anta delegerade akter kräver ännu en närmare bedömning artikelvis. Det är viktigt att se till att de på kommissionen inte överförs befogenhet att anta akter om omständigheter som är väsentliga med tanke på skyddet av personuppgifter.

Bestämmelserna om rättelse och radering av och likaså bestämmelserna om rättsmedel, ansvar, påföljder och administrativa sanktioner i kommissionens förslag är av betydelse med det i 21 § i grundlagen tryggade rättsskyddet.

8 Förslagets konsekvenser

8.1 Konsekvenser för lagstiftningen i Finland

De grundläggande principer för uppgiftsskydd som ingår i förslagen motsvarar långt för närvarande gällande principer. Förslagen innehåller dock också nya principer och nya bestämmelser och dessa medför strukturella ändringar i den nationella lagstiftningen.

Uppgiftsskyddsdirektivet ska genomföras nationellt och de bestämmelser som står i strid med den måste upphävas. Konsekvenserna för lagstiftningen i Finland av att direktivet genomförs måste grundligt utvärderas i fråga om specialbestämmelserna för var och en lagövervakningsmyndighet. Ur lagövervakningens synvinkel är det föreslagna uppbygget, dvs. ett uppgiftsskyddsdirektiv som tillämpas som specialförfattning och den allmänt tillämpliga uppgiftsskyddsförordningen utmanande med hänsyn till implementering-

en av uppgiftsskyddsdirektivet och kan kräva ändringar av flera lagar.

Den allmänna uppgiftsskyddsförordningen som ersätter personuppgiftsdirektivet är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna. I Finland har man genomfört personuppgiftsdirektivet genom personuppgiftslagen, vars tillämpningsområde är vidare än personuppgiftsdirektivets. Personuppgiftslagen är en allmän lag som tillämpas på all behandling av personuppgifter, om inte annat bestäms någon annanstans i lag. Den allmänna personuppgiftsskyddsförordningen blir direkt tillämplig i stället för personuppgiftslagen på behandlingen av sådana personuppgifter som omfattas av uppgiftsskyddsförordningens tillämpningsområde. På behandling av personuppgifter som faller utanför tillämpningsområdet för uppgiftsskyddsförordningen kan fortsättningsvis tillämpas personuppgiftslagens bestämmelser och specialreglering om behandling av personuppgifter. Också på tillämpningsområdet för det föreslagna personuppgiftsdirektivet kan man fortsättningsvis tillämpa bestämmelserna i personuppgiftslagen och nuvarande specialreglering till den del de inte står i konflikt med direktivet.

Den allmänna uppgiftsskyddsförordningen minskar inte nödvändigtvis mängden nationell speciallagstiftning, tvärtom kan den tänkas öka den. Utöver att en del specialbestämmelser som faller utanför uppgiftsskyddsförordningens tillämpningsområde förblir i kraft, förutsätter uppgiftsskyddsförordningen rikligt med nya lagstiftningsåtgärder från medlemsstaternas sida. Till en del bygger förordningen på nationell lagstiftning (artikel 6.1 c och 6.1 e) och delvis ställs där lagstiftningsförpliktelser (artiklarna 46 och 49). Dessutom lämnar förordningen i vissa situationer rum för nationell reglering (artiklarna 80, 81, 82, 94 och 85) och medlemsstaterna får också göra undantag från förordningens reglering (artiklarna 6.4, 17.3 d och 21).

Det kommer att bli ett omfattande projekt att gå igenom den nationella lagstiftning som hör till tillämpningsområdet för kommissionens förslag, särskilt när man beaktar det stora antalet nuvarande specialbestämmelser. Att presentera en närmare bedömning av för-

slagens konsekvenser är möjlig först i ett senare skede.

8.2 Övriga konsekvenser

Genom att göra regleringsramen om skydd av personuppgifter aktuell och revidera den förenhetligas EU:s lagstiftning om skydd av personuppgifter. Samtidigt stärks den grundläggande rättigheten om uppgiftsskydd genom att säkerställa att den konsekvent iakttas och genom att öka individens rättigheter att övervaka sina personuppgifter. Genom förslagen stärks alltså den registrerades rättigheter.

Ett förenhetligande av EU:s uppgiftsskyddslagstiftning förbättrar för sin del funktionen för EU:s inre digitala marknad.

Ett syfte med förordningsförslaget har varit att minska den administrativa bördan. Det verkar som om syftet inte uppnås bl.a. för att det föreslås att för den registeransvariga föreskrivs flera nya skyldigheter och uppgifter. I detta skede är det svårt att bedöma förslagets faktiska totala konsekvenser, eftersom det innehåller talrika bestämmelser om delegerade akter och genomförandeakter som för sin del kan ha konsekvenser för de kostnader som orsakas av de registeransvariga och registerförarna och för den administrativa bördan.

Direktivförslaget innehåller bestämmelser om kommissionens beslut om ett adekvat uppgiftsskydd i tredjeländer. Dessa kan ha konsekvenser för polissamarbetet och för uppgiftsutbytet med tredjeländer. Direktivförslaget innehåller också en förpliktelse att bedöma de gällande internationella avtal som medlemsstaterna har ingått.

En närmare bedömning av förslagets ekonomiska konsekvenser är i detta skede ännu svår. Det är dock klart att t.ex. de föreslagna nya skyldigheterna och uppgifterna som i förordningsförslaget föreslås för de registeransvariga också medför ekonomiska konsekvenser för dem. Kommissionens förslag har konsekvenser också för EU:s budget, vars utgifter stiger bl. a. för att personalen ökas.

Dessutom verkar det som om förslaget delvis hindrar att de registeransvarigas verksamhet ytterligare effektiviseras som en del av utvecklingsramen för det datoriserade samhället.

Att stärka dataskyddsmyndigheternas oberoende och befogenheter och skyldigheten att bevilja dem tillräckliga resurser medför också tilläggskostnader för medlemsstaterna. Statsrådet förenar sig inte med den kommissionens i sin konsekvensbedömning framförda bedömning om att tilläggskostnader orsakas endast de myndigheter som inte för tillfället har tillräckliga befogenheter och behöriga resurser. Enligt statsrådets bedömning verkar det som om den uppgiftshelhet som har planerats för dataskyddsmyndigheterna kräver tilläggsresurser.

9 Ålands behörighet

Skyddet av personuppgifter som innehas av kommuner och myndigheter i landskapet Åland har vid den lagstiftningskontroll av landskapslagarna som avses i 19 § självstyrelselagen för Åland med stöd av 18 § 1 och 4 punkten i självstyrelselagen ansetts höra till landskapets lagstiftningsbehörighet. Det syns som om kommissionens förordningsförslag gäller sådana frågor som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet till den del det skydd av personuppgifter som avses i förordningen har samband med de frågor och verksamhetsområden som nämns i 18 § i självstyrelselagen. Det verkar däremot som om det skydd av personuppgifter som avses i direktivförslaget avgränsas till straffrätt och rättsskipning som avses i 27 § 22 och 23 punkten i självstyrelselagen. Dessa är områden som omfattats av rikets lagstiftningsbehörighet, dock så att avvärjande av brott kan omfatta sådana element som hör till allmän ordning och säkerhet som enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen omfattas av landskapets behörighet.

10 Behandlingen av förslagen i Europeiska unionen

Kommissionen presenterade uppgiftsskyddspaketet i rådets Dapix-arbetsgrupp för informationsutbyte och uppgiftsskydd den 23—24 februari 2012, varvid man förde en allmän diskussion om förslagen och arbetsgruppen inledde diskussioner om den allmänna uppgiftsskyddsförordningen. Behandlingen av förordningsförslaget fortsatte 14—

15.3. Behandlingen av direktivförslaget inleddes i CATS-kommittén, som koordinerar polissamarbete och sraffrättsligt samarbete 3—4.4. och den inleddes i Dapixarbetsgruppen 16—17.4.2012.

Europeiska datatillsynsmannen yttrade sig den 7 mars 2012 om kommissionens förslag. Fastän förordningsförslaget är ett stort steg för skydd av personuppgifter i Europa, anser datatillsynsmannen att det är beklagligt att man ännu är långt ifrån en dataskyddslagstiftning som täcker den nationella nivån och alla områden inom EU-politiken. Förslagen innebar en besvikelse till den del de gäller området för lagövervakning och eftersom de lämnar flera av EU:s nuvarande dataskyddsinstrument orörda, såsom dataskyddsbestämmelserna som gäller EU:s institutioner och organ samt alla specialbestämmelser om lagövervakning.

Europeiska datatillsynsmannen anser det vara bra att man som instrument för de allmänna uppgiftsskyddsbestämmelserna har valt en i medlemsstaterna direkt tillämplig *förordning* med hjälp av vilken man kommer ifrån komplexitet och oenhetlighet som beror på medlemsstaternas nationella genomförandelagar. Förslaget stärker individens rättigheter och ökar den registeransvarigas ansvar vid behandlingen av personuppgifter. Dessutom har de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter stärkts. Datatillsynsmannen är dock bekymrad bl.a. över möjligheterna att begränsa grundläggande principer och rättigheter, över undantag i fråga om överföring av uppgifter till tredjeländer, över kommissionens alltför stora makt vid tillsynsmyndigheternas samarbetsmekanismer och över den nya grunden att avvika från ändamålsbundenheten.

Enligt Europeiska datatillsynsmannen uppfyller inte *direktivförslaget* kraven på ett enhetligt uppgiftsskydd på hög nivå. Datatillsynsmannen kritiserar att det för området för lagövervakning föreslås en särskild akt som är betydligt svagare än förordningsförslaget och som inte garanterar ett tillräckligt skydd av personuppgifter. Området för lagövervakning kräver vissa specialbestämmelser, men inte att nivån för uppgiftsskyddet allmänt sänks. Till många delar berättigar ingenting till att avvika från de bestämmelser som före-

slagits i förordningsförslaget. Datatillsynsmannen är särskilt oroad över att den rättsliga säkerhet som har samband med vidarebehandling av personuppgifter saknas och över att det inte har ställts en allmän skyldighet för lagövervakningsmyndigheterna att visa att de iakttar kraven för uppgiftsskydd. Dessutom är villkoren för att överföra uppgifter till tredjeländer svaga och tillsynsmyndigheternas befogenheter har oskäligt kringskurits. Datatillsynsmannen anser det vara bra att direktivförslaget täcker också den nationella behandlingen av personuppgifter. Denna omständighet innebär dock ett tilläggsvärde endast om direktivet i betydande grad höjer nivån på uppgiftsskyddet på detta område vilket förslaget inte gör.

11 Den nationella beredningen

Justitieministeriet anordnade den 2 mars 2012 ett offentligt samråd om kommissionens förslag.

U-skrivelsen har beretts vid justitieministeriet i samarbete med statsrådets kansli, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet.

Utkastet till U-skrivelse har behandlats skriftligt i sektionen för rättsliga och inrikesfrågor, sektionen för den inre marknaden, och i utvidgad sammansättning i sektionen för rättsliga ärenden vid kommittén för EU-ärenden

12 Statsrådets ståndpunkt

Allmänt

Statsrådet välkomnar kommissionens förslag till att förnya den rättsliga ramen för EU:s dataskyddslagstiftning. Det är viktigt att EU:s delvis spridda och invecklade uppgiftsskyddslagstiftning förenklas och förenhetligas så att man samtidigt bevarar en hög nivå för uppgiftsskyddet. Dessutom är det viktigt att den rättsliga ramen går att förstå och att bestämmelserna är lätta att tillämpa.

Statsrådet anser som viktigt förslaget mål att öka tilltron till elektroniska tjänster, möj-

liggöra utvecklandet av nya tjänster och på detta sätt utnyttja digitalekonomins hela potential för förvekliga den digitala inre marknaden. De digitala tjänsterna har stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen och tillväxten inom EU-området. Förordningsförslaget innehåller tankar i denna riktning men också bestämmelser som kan stå i obalans med hänsyn till den nytta man får av personuppgiftsskyddet och dessutom till att det ska uppstå nya tjänster.

Statsrådet anser dessutom att ett viktigt mål är att förbättra verksamhetsmiljön för företag som är etablerade i flera medlemsstater och för företag som idkar gränsöverskridande verksamhet.

Utanför reformen faller flera av EU:s akter, såsom förordningen om behandling av personuppgifter som utförs av EU:s institutioner och organ. Dessutom förblir i kraft flera sektorvisa specialakter såsom direktivet om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktiv om elektronisk handel) samt alla akter som har antagits inom området för polissamarbete och rättsligt samarbete. I kraft förblir också direktivet om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation. Förordningsförslagets tillämpningsområde innehåller ännu oklarheter Kommissionens förslag hänskjuter också en mängd frågor att regleras nationellt.

Förordningsförslaget

Ett förenhetligande och en förenkling av lagstiftningen

Enligt statsrådets mening ska EU:s uppgiftsskyddslagstiftning revideras för att förenhetliga och förenkla den lagstiftning som tillämpas i medlemsländerna i enlighet med principerna om en bättre lagstiftning. Kommissionens förordningsförslag minskar inte nödvändigtvis mängden lagstiftning. Förslaget innehåller också synnerligen detaljerad reglering och där ställs nya skyldigheter för de registeransvariga. Dessutom verkar det som om det i förordningsförslaget förutsätts mycket speciallagstiftning på nationell nivå. Vid den fortsatta beredningen måste det ännu

bedömas hur detaljerad reglering som behövs för att uppnå målet att förenhetliga lagstiftningen. Målet bör vara heltäckande allmänna bestämmelser som är lätta att tillämpa.

Förhållandet till handlingars offentlighet

Ur Finlands synvinkel är det särskilt viktigt att EU:s uppgiftsskyddslagstiftning anpassas till principen om allmänna handlingars offentlighet. Uppgiftsskyddsförordningens förhållande till handlingars offentlighet förblir olöst i den föreslagna regleringen. I ingressen till förordningsförslaget konstateras det att förordningen gör det möjligt att vid tillämpningen av bestämmelserna i den ta hänsyn till principen om till allmänna handlingars offentlighet. Eftersom förordningen är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna, anser statsrådet att det för att trygga offentligheten för handlingar i själva förordningen bör tas in en bestämmelse som ger rätt att beakta handlingars offentlighet vid tillämpningen av uppgiftsskyddsförordningen.

Den administrativa bördan

Ett syfte med förslaget är att minska den administrativa bördan. Det verkar som syftet inte uppnås, eftersom förslaget innehåller flera nya skyldigheter och uppgifter för de registeransvariga. Sådana är t.ex. regleringen om skyldighet att utnämna ett uppgiftsskyddsombud, förhandstillstånd och förhandssamråd samt den mångfald av meddelanden som ska lämnas myndigheterna. De registeransvariga ska bl.a. ha en ny skyldighet att för den registrerade ordna en möjlighet att på elektronisk väg och i ett strukturerat och allmänt använt format överföra sina personuppgifter till ett annat system. Vid den fortsatta beredningen ska bedömas om all denna reglering är nödvändig för att skyddet av personuppgifter ska förverkligas.

Kommissionens befogenhet att anta delegerade akter

I förordningsförslaget förslås för kommissionen en mycket omfattande befogenhet att anta delegerade akter. Statsrådet understöder användning av delegerade akter när det är be-

rättigat. Den delegerade befogenhet som ingår i förordningsförslaget syns vara omfattande och detaljerad, när man beaktar att sådana delegeringar enligt artikel 290 i FEUF ska begränsas till allmänna akter genom vilka en i det ordinarie lagstiftningsförfarandet antagen akt kompletteras eller ändras vissa men icke väsentliga delar av lagstiftningen. Vid den fortsatta beredningen bör man artikel för artikel bedöma om delegeringen av befogenheten att anta akter är berättigad eller överhuvudtaget behövs och om man vid behov kan anta närmare reglering redan i själva förordningen. T.ex. är den för kommissionen föreslagna befogenheten att anta delegerade akter om maximibeloppet för administrativa sanktioner tvivelaktig med hänsyn till artikel 290 i FEUF, eftersom man i förslaget står nära den i enlighet med artikeln centrala delen i akten där lagstiftaren alltid själv ska fatta beslut.

Administrativa sanktioner

Straffpåföljderna och de administrativa sanktionerna verkar i vissa stycken överlappa varandra, vilket bekymrar med hänsyn till ne bis in idem-principen.

Vid den fortsatta beredningen ska man bedöma om alla de gärningar och underlåtelser som man har planerat sanktionera är så allvarliga att det är motiverat att foga en administrativ sanktion till dem och är alla de planerade administrativa sanktionerna av rätt storlek i förhållande till gärningarna.

Direktivförslaget

Den nationella tillämpningen

Statsrådet har vid behandlingen av data-skyddsrambeslutet understött att regleringen utsträcks att gälla också nationell behandling av personuppgifter. Direktivförslaget är dock betydligt mera detaljerat än rambeslutet och innehåller ny slags reglering. Därför förutsätter en slutlig ståndpunkt om huruvida direktivet också ska omfatta också rent nationell

behandling av personuppgifter en närmare bedömning av de föreslagna bestämmelserna.

Uppgiftsskyddets förhållande till ett effektivt polissamarbete

Vi behandlingen av direktivförslaget bör det beaktas såväl nivån för uppgiftsskyddet och särbehoven för polissamarbetet och straffrättsligt samarbete. Förordningsförslagets och direktivförslagets reglering bör kunna vara enhetligare än vad som föreslås till den del skillnaderna inte går att motiveras. Vid den fortsatta beredningen av direktivet ska man ännu med beaktande av de undantag som förutsätts av den särskilda karaktären för polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet bedöma till vilka delar det för direktivets del finns ett behov av att avvika från regleringen i den allmänna uppgiftsskyddsförordningen.

Överföring av personuppgifter till tredjeländer

Direktivförslagets bestämmelser om överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer bör preciseras vid den fortsatta behandlingen av förslaget. En tillräcklig nivå för uppgiftsskyddet bör säkerställas så att det samtidigt beaktas ett effektivt samarbete med tredjeländer och internationella organisationer.

Till slut

Statsrådet kommer vid den fortsatta beredningen av förordningsförslaget och direktivförslaget och utifrån tilläggsutredningar som fås från kommissionen att precisera sina ståndpunkter om detaljerna i förslagen bl.a. när det gäller de frågor som har samband med den föreslagna överföringen till kommissionen av befogenhet att anta akter samt om hur detaljerad reglering som behövs på EU-nivå för att få till stånd en enhetlig och förenklad lagstiftning.